LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA
DĖL ADVOKATO ROKO RUDZINSKO SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS GYVENTOJŲ GENOCIDO IR REZISTENCIJOS TYRIMO CENTRĄ

2020 m. sausio 31 d. Nr. 4D-2019/1-1369
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo advokato Roko Rudzinsko (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, Advokatas), skundą dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro (toliau vadinama ir – Centras) pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2019-01-11 prašymo „Dėl informacijos pateikimo“ nagrinėjimu.

2. Skunde, be kitų aplinkybių, nurodoma:

2.1. „[...]. [Centras] oficialiame įstaigos tinklapyje, nuorodoje [...] 2018-07-19 paviešino pranešimą, kuriame nurodė, kad „[...] „tyrime“ [...], nepateikiant svarių įrodymų, galimai pažeidžiant LR Konstituciją ir LR Baudžiamąjį kodeksą, kaltinama daug asmenų: [...]. 2019-03-27 [Centras] LRT tinklapyje [...] publikavo paaiškinimus apie istorines aplinkybes ir pakartotinai nurodė, kad „kai kurie [Pareiškėjo kliento] teiginiai galimai pažeidžia LR Konstitucijos nuostatas“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Kadangi per 8 mėnesių laikotarpį, valstybės įstaiga du kartus išsakė viešus pareiškimus dėl „galimų“ Konstitucijos pažeidimų, [kliento] vardu kreipiausi į [Centrą] su prašymu pateikti informaciją, ar [kliento] atžvilgiu ketinamas inicijuoti teisinis procesas ar ketinama kelti kaltinimus teisėsaugos institucijose?“

2.3. „Centras 2019-05-21 el. laišku informavo, kad prie prašymo nėra pridėta atstovavimo sutartis, kurią nusiunčiau sekančią dieną. Jokio atsakymo iki šiol negauta.“

2.4. „Tai yra vienareikšmiškas asmenų aptarnavimo tvarkos ir teisės gauti informaciją apie save pažeidimas. [...].“

3. Skunde Seimo kontrolieriaus prašoma „[...] įpareigoti [Centrą] pateikti [Pareiškėjo atstovui] [...] atsakymą, dėl [Pareiškėjo klientui] viešai išsakytų kaltinimų“.

4. Su skundu, be kita ko, pateikta:

4.1. **Pareiškėjo 2019-01-11 prašymas „Dėl informacijos suteikimo“, adresuotas Centrui (kopija), kuriame, be kita ko, nurodyta**:

4.1.1. „Kreipiuosi atstovaudamas Kliento [...] interesus (atstovavimo sutartis teikta kartu su ankstesniais komunikatais)“;

4.1.2. „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras oficialiame įstaigos tinklapyje [...] 2018-07-19 paviešino pranešimą dėl Kliento prašymo pakeisti [...] istorinę išvadą remiantis pateiktais dokumentais. Pranešime nurodėte, kad „[...] „tyrime“ [...], nepateikiant svarių

įrodymų, galimai pažeidžiant LR Konstituciją ir LR Baudžiamąjį kodeksą, kaltinama daug asmenų: [...]“;

4.1.3. „2019-03-27 Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras LRT tinklapyje [...] publikavo paaiškinimus apie istorines aplinkybes ir pakartotinai nurodėte, kad „kai kurie [...] teiginiai galimai pažeidžia LR Konstitucijos nuostatas“;

4.1.4. „[...] informuoju, kad dėl tokio pobūdžio pranešimų visuomenėje buvo sudarytas įspūdis, kad mano Klientas Lietuvos pilietis [...], [...], galimai pažeidžia Lietuvos Respublikos Konstituciją [...].“

4.1.5. „Kadangi per 8 mėnesių laikotarpį, valstybės įstaiga du kartus išsakė viešus pareiškimus dėl „galimų“ Konstitucijos pažeidimų, prašau pateikite informaciją ar mano Kliento atžvilgiu ketinate inicijuoti teisinį veiksmų įvertinimą ar ketinate kelti kaltinimą teisėsaugos institucijose?“

4.2. **Pareiškėjo 2019-05-22 kreipimesi el. paštu, adresuotame Centrui (el. p. kontora@genocid.lt), atsakant į Centro el. laišką, kuriuo informuojama apie siunčiamą Centro 2019-05-20 raštą Nr. 14R-58 (kopija), nurodyta**:

„[...] atstovavimo sutartį esu teikęs Centrui su ankstesniais kreipimaisis, ji galioja iki 2020-08-11. Prisegu prie šio laiško taip pat.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Seimo kontrolierius, siekdamas išsiaiškinti skunde nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Centrą, prašydamas pateikti paaiškinimus dėl skundo teiginių bei atsakyti į Seimo kontrolieriaus klausimus.

6. **Iš Centro pateiktų paaiškinimų ir dokumentų nustatyta**:

6.1. „[...]. Centras į Pareiškėjo [...], paklausimus atsakinėja keletą metų. Taip pat Vilniaus apygardos administraciniame teisme [Pareiškėjas] atstovavo [klientą] byloje prieš Centrą. Atkreiptinas dėmesys, kad kiekvieną kartą teikdamas [kliento] paklausimus, [Pareiškėjas] pateikdavo ir atstovavimo sutartį. Išimtis – 2019-01-11 [...] kreipimasis.“

6.2. „Pažymėtina, kad teisės aktai nenurodo, kad užtenka vieną kartą pateikti įgaliojimą visam jo galiojimo terminui. LR Vyriausybės nutarimo dėl Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių patvirtinimo“ 17 p. nurodoma vienaskaita – „prašymas“, o ne daugiskaita: atstovaujamo asmens vardu į instituciją kreipdamasis asmens atstovas prašyme ar skunde turi pateikti atstovavimą patvirtinantį dokumentą ar jo kopiją. Šis nurodymas pateikti įgaliojimą prie naujo prašymo yra logiškas, nes praktikoje yra atvejų, kai atstovavimo sutartys nutraukiamos nesibaigus terminui. Kaip jau minėta, iki nagrinėjamo atvejo [Pareiškėjas] kiekvieną kartą pateikdavo atstovavimo sutartį – vien 2018 m. buvo 6 tokie atvejai. Tai reiškia, kad šią teisės aktų nuostatą jis supranta taip pat, kaip ir Centras.“

6.3. „[...]. 2019-01-11 Pareiškėjo paklausimą Centras gavo paštu tik 2019-04-18. [...] (ant laiško yra gavimo antspaudas su 2019-04-18 data) [...].“

6.4. „[...]. 2019-04-18 Centras gavo [Pareiškėjo] paklausimą su Pareiškėjui nebūdingu ankstesniu stiliumi: 1. Per keletą susirašinėjimo metų pirmą kartą prie paklausimo nebuvo pridėta Advokato atstovavimo sutartis su [klientu]; 2. Paklausime buvo nurodyta, kad jis rašytas sausio 11, o raštas gautas – balandžio 18; 3. Centro buvo prašoma atsakyti į hipotetinio-retorinio pobūdžio klausimą (ar jis ketina paduoti [klientą] į teismą). Atsižvelgiant į minėtas priežastis, taip pat į aplinkybę, kad tai buvo pirmas Pareiškėjo paklausimas po to, kai 2019-03-27 teismas atmetė [kliento] skundą prieš Centrą (šioje byloje [klientą] atstovavo

[Pareiškėjas]), kilo abejonių, ar [Pareiškėjas] vis dar atstovauja [klientą]. Todėl Centras savo rašte ir nurodė [Pareiškėjui], kad prie pareiškimo nepridėta atstovavimo sutartis.“

6.5. „[...]. Šiuo klausimu siųstos atstovavimo sutarties nei gegužės 22, nei vėliau Centras negavo. [...] [*pagal pažymos 4.3 punkte nurodytą informaciją*] akivaizdu, kad tokio elektroninio laiško Centras ir negalėjo gauti, nes pašto adreso kontora@genocid.lt, kuriuo laišką siuntė [Pareiškėjas], Centras neturi. Centro elektroninio pašto adresas, nurodytas Centro tinklapyje, yra centras@genocid.lt. Pabrėžtina, kad būtent šiuo pašto adresu iki šiol Centrui ir rašydavo [Pareiškėjas].“

6.6. „[...]. Kai Pareiškėjas pateiks teisės aktų normatyvus atitinkantį paklausimą, į jį bus atsakyta. [...].“

6.7. **Centro 2019-05-20 rašte Nr. 14R-58, adresuotame Pareiškėjui (nurodoma, jog atsakoma į 2019-01-11 kreipimąsi) (kopija), nurodyta:**

„[...] informuojame, kad pagal LR Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 str. 1 d. dėl dokumentų besikreipiantis pareiškėjo atstovas prašyme turi pateikti atstovavimą liudijantį dokumentą. Jūsų pateiktame prašyme atstovavimo [klientui] dokumentas nepateiktas, todėl negalime suteikti Jums informacijos, kuri susieta su [klientu].“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

7. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai

7.1. **Istatymai**:

7.1.1. *Seimo kontrolierių įstatyme* nustatyta:

4 straipsnis – „Seimo kontrolieriai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...]; 5) nešališkumo ir teisingumo. Seimo kontrolieriai vienodai (lygiai teisingai) gina visus žmones, nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ar politinių pažiūrų. Seimo kontrolieriai savo veikloje yra objektyvūs ir teisingi; [...].“

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...].“

19 straipsnis – „Seimo kontrolierius, vykdydamas savo pareigas, turi teisę: 1) reikalauti nedelsiant pateikti informaciją, medžiagą ir dokumentus, būtinus savo funkcijoms atlikti, įstatymų nustatyta tvarka susipažinti su valstybės, tarnybos, komercinę ar banko paslaptį sudarančiais dokumentais, taip pat dokumentais, kuriuose yra informacijos apie įstatymų saugomus asmens duomenis. Prireikus įgyvendinti šią teisę, pasitelkiami policijos pareigūnai ir surašomas atitinkamas aktas apie dokumentų paėmimą; [...]; 3) reikalauti, kad pareigūnai, kurių veikla tiriama, pasiaiškintų raštu ar žodžiu; [...].“

7.1.2. *Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme* nustatyta:

3 straipsnio 5 dalis – „Informacija – žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas.“

4 straipsnio 1 dalis – „Institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams (toliau – pareiškėjas) dokumentus, išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus.“

6 straipsnio 1 dalis – „Institucija, teikdama dokumentus, vadovaujasi šiais principais: [...]; 2) dokumentų tikslumo – pareiškėjui teikiami dokumentai turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus; [...].“

12 straipsnio 1 dalis – „[...] Jeigu dėl dokumentų kreipiasi pareiškėjo atstovas, prašyme nurodoma, kokius dokumentus ir kokiu būdu pageidaujama gauti, atstovo vardas, pavardė, adresas (jeigu atstovas yra fizinis asmuo), pavadinimas, juridinio asmens kodas, buveinės adresas (jeigu

atstovas yra juridinis asmuo), atstovavimą liudijantis dokumentas, pareiškėjas, kurio vardu jis kreipiasi, ir kontaktiniai duomenys. Prašymo formą institucija skelbia savo interneto svetainėje.“

7.1.3. *Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatyme* nustatyta:

2 straipsnio 1 dalis – „Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (toliau – Centras) yra valstybės įstaiga, tirianti visas genocido bei kitų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų apraiškas, 1920–1939 m. Vilniaus krašte okupacinio režimo vykdytą politiką bei pasipriešinimo jai procesus, Lietuvos gyventojų persekiojimą okupacijų metais, taip pat ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo okupacijoms procesus, 1990–1991 m. SSRS vykdytą agresiją ir jos padarinius atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, inicijuojanti genocido organizatorių ir vykdytojų veiksmų teisinį įvertinimą. Centras koordinuoja kitų institucijų atliekamus šiame įstatyme apibrėžtos srities tyrimo darbus.“

3 straipsnis – „Centras veikia vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija, šiuo ir kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Seimo priimtais teisės aktais, Lietuvos Respublikos Prezidento dekretais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatais.“

7.2. **Kiti teisės aktai**:

Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 patvirtintose *Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėse* reglamentuojama:

5 punktas – „Prašymus ir skundus raštu galima pateikti tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją, atsiuntus prašymą ar skundą paštu arba elektroninėmis priemonėmis: elektroniniu būdu per specialiai tam sukurtą informacinę sistemą, faksu ar elektroniniu paštu. Prašymus žodžiu galima pateikti tiesiogiai asmeniui ar jo atstovui atvykus į instituciją ar elektroninėmis priemonėmis: telefonu ar garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemonėmis. [...].“

17 punktas – „Atstovaujamo asmens vardu į instituciją kreipdamasis asmens atstovas prašyme ar skunde turi nurodyti savo vardą ir pavardę, adresą arba kitus duomenis ryšiui palaikyti, pagal kuriuos asmens atstovas pageidauja gauti atsakymą, taip pat atstovaujamo asmens vardą ir pavardę (jeigu kreipiamasi fizinio asmens vardu) arba pavadinimą (jeigu kreipiamasi juridinio asmens vardu) ir pateikti atstovavimą patvirtinantį dokumentą ar jo kopiją.“

21 punktas – „Asmuo, prašymą ar skundą teikiantis institucijai elektroniniu paštu, turi jį išsiųsti oficialiu institucijos elektroninio pašto adresu, nurodytu institucijos interneto svetainės pradžios tinklalapyje.“

31 punktas – „Prašymas ar skundas, pateiktas raštu nesilaikant Taisyklių 13.1 papunktyje, 17 ir 18 punktuose nustatytų reikalavimų, per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos grąžinamas asmeniui, pateikusiam prašymą ar skundą, ar jo atstovui, nurodant tokio prašymo grąžinimo priežastis ir siūlant pasidaryti vertimą į valstybinę kalbą ar ištaisyti nustatytus tinkamo atstovavimo įrodymo trūkumus.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. **Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika**

8.1. **2012-03-01 nutartyje (administracinė byla Nr. A^{502}-1605/2012), be kita ko, nurodyta**:

„[...]. Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A^{10}-655/2005). [...]. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai

savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.). [...]";

8.2. **2006-04-13 nutartyje (administracinė byla Nr. P^{10} -25/2006), be kita ko, nurodyta**:

„[...]. Bylą nagrinėję teismai teisingai išaiškino, kad atsakovas turėjo teisę, kilus abejonėms dėl pareiškėjo įgaliojimų, paprašyti pateikti įgaliojimus patvirtinančius įrodymus. Jei po bylos išnagrinėjimo pareiškėjas šiuos trūkumus pašalino, atsakovas galėjo pateikti prašomą informaciją. Tą pačią išvadą galima daryti išanalizavus Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybės institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio 4 dalį, kurioje nurodyta, kad atstovas turi pateikti tapatybę ir atstovavimą liudijantį dokumentą. Todėl bylą nagrinėję teismai teisingai išaiškino šią pareiškėjo pareigą ir pagrindė tokias išvadas. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjo prašoma informacija yra susijusi su konkrečiais asmenimis. Tai nėra vieša informacija, susijusi su įstaigos veikla, todėl tokios informacijos gavimui ir yra nustatyti tam tikri apribojimai. [...]."

Tyrimo išvados

9. Seimo kontrolierius gavo Pareiškėjo skundą dėl Centro pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjo 2019-01-11 prašymo „Dėl informacijos pateikimo" nagrinėjimu.

Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnyje reglamentuojamos Seimo kontrolieriaus teisės, kurias jis turi vykdydamas savo pareigas, vienos jų – teisė reikalauti nedelsiant pateikti informaciją, medžiagą ir dokumentus, būtinus savo funkcijoms atlikti, taip pat teisė reikalauti, kad pareigūnai, kurių veikla tiriama, pasiaiškintų raštu ar žodžiu. Šios Seimo kontrolieriaus teisės koreliuoja su Seimo kontrolierių įstatymo 4 straipsnyje įtvirtintais Seimo kontrolierių veiklos principais, ypač atkreipiant dėmesį į nešališkumo ir teisingumo principą, reiškiantį, kad Seimo kontrolieriai vienodai (lygiai teisingai) gina visus žmones, nepaisant jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, religinių įsitikinimų ar politinių pažiūrų, o savo veikloje Seimo kontrolieriai yra objektyvūs ir teisingi (pažymos 7.1.1 punktas), todėl Seimo kontrolieriai, nagrinėdami skundus, įvertina ne tik skunde pateiktą informaciją, bet ir skundžiamos institucijos oficialius paaiškinimus.

Dėl Pareiškėjo skunde nurodytų aplinkybių Seimo kontrolierius kreipėsi į Centrą dėl informacijos ir dokumentų pateikimo, taip pat į Centro direktorę kaip pareigūnę, atstovaujančią įstaigą, dėl oficialių šio pareigūno paaiškinimų.

10. Skunde Pareiškėjas nurodo, kad „[Kliento] vardu kreipiausi į [Centrą] su prašymu pateikti informaciją, ar [kliento] atžvilgiu ketinamas inicijuoti teisinis procesas ar ketinama kelti kaltinimus teisėsaugos institucijose?" ir kad „Centras 2019-05-21 el. laišku informavo, kad prie prašymo nėra pridėta atstovavimo sutartis, kurią nusiunčiau sekančią dieną. Jokio atsakymo iki šiol negauta" (pažymos 2.2 ir 2.3 punktas).

Vadovaujantis Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje įtvirtintomis nuostatomis, Centras yra valstybės įstaiga, tirianti visas genocido bei kitų nusikaltimų žmoniškumui ir karo nusikaltimų apraiškas, 1920–1939 m. Vilniaus krašte okupacinio režimo vykdytą politiką bei pasipriešinimo jai procesus, Lietuvos gyventojų persekiojimą okupacijų metais, taip pat ginkluoto ir neginkluoto pasipriešinimo okupacijoms

procesus ir pan. Pažymėtina, jog Centras veikia vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymu, kitais įstatymais, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais ir kt. (pažymos 7.1.3 punktas).

Seimo kontrolierius pažymi, kad Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje reglamentuojama, jog institucijos privalo teikti pareiškėjams ar jų atstovams dokumentus (informaciją), išskyrus šio įstatymo ir kitų įstatymų nustatytus atvejus. To paties teisės akto 3 straipsnio 5 dalyje įtvirtinta *informacijos* sąvoka, kuria vadovaujantis, informacija laikytinos žinios, kuriomis disponuoja institucija, vykdydama viešąsias funkcijas. Atitinkamai, institucija, teikdama dokumentus (informaciją), turi vadovautis dokumentų (informacijos) teikimo principais, vienas kurių - dokumentų tikslumo principas, reiškiantis, kad pareiškėjui teikiami dokumentai (informacija) turi atitikti institucijos disponuojamus dokumentus. Taigi, institucijos (įstaigos) privalo teikti tik tą informaciją (dokumentus) apie savo veiklą, kuria jos disponuoja (pažymos 7.1.2 punktas).

Seimo kontrolierius taip pat atkreipia dėmesį, kad Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog jeigu dėl dokumentų kreipiasi pareiškėjo atstovas, prašyme turi būti nurodoma, kokius dokumentus ir kokiu būdu pageidaujama gauti, atstovo vardas, pavardė, adresas (jeigu atstovas yra fizinis asmuo), pavadinimas, juridinio asmens kodas, buveinės adresas (jeigu atstovas yra juridinis asmuo), atstovavimą liudijantis dokumentas, pareiškėjas, kurio vardu jis kreipiasi, ir kontaktiniai duomenys. Savo turiniu panaši nuostata įtvirtinta ir Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės) 17 punkte (pažymos 7.2 punktas). Atkreiptinas dėmesys, kad prašymas ar skundas, pateiktas raštu nesilaikant Taisyklių 17 punkte nustatytų reikalavimų, per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo institucijoje dienos turi būti grąžinamas asmeniui, pateikusiam prašymą ar skundą, ar jo atstovui, nurodant tokio prašymo grąžinimo priežastis ir siūlant ištaisyti nustatytus tinkamo atstovavimo įrodymo trūkumus (Taisyklių 31 punktas). Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo praktikoje taip pat yra konstatavęs, kad „[...] atsakovas turėjo teisę, kilus abejonėms dėl pareiškėjo įgaliojimų, paprašyti pateikti įgaliojimus patvirtinančius įrodymus“ ir kad „[...] pareiškėjo prašoma informacija yra susijusi su konkrečiais asmenimis. Tai nėra vieša informacija, susijusi su įstaigos veikla, todėl tokios informacijos gavimui ir yra nustatyti tam tikri apribojimai“ (pažymos 8.2 punktas).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) nustatyta, kad Centras **2019-04-18** paštu gavo Pareiškėjo 2019-01-11 kreipimąsi, kuriame buvo nurodyta, jog Pareiškėjas, atstovaudamas savo kliento interesams, prašo pateikti informaciją, ar jo kliento atžvilgiu Centras „ketina“ inicijuoti „teisinį veiksmų įvertinimą“ (pažymos 4.1 ir 6.3 punktai). Seimo kontrolierius atkreipia Pareiškėjo dėmesį, kad, kaip minėta, institucijos (įstaigos) privalo teikti tik tą informaciją (dokumentus) apie savo veiklą, kuria jos disponuoja. Jeigu Centras iki Pareiškėjo 2019-01-11 kreipimosi gavimo Centre dienos (ar jo nagrinėjimo metu) dar nebuvo kreipęsis į teismą, tai tokia informacija, Seimo kontrolieriaus nuomone, Centras nedisponavo (neturėjo). Taip pat pažymėtina, kad prie 2019-01-11 kreipimosi Pareiškėjas nepridėjo jokio atstovavimo klientui faktą patvirtinančio dokumento (pažymos 6.4. punktas). Atsižvelgiant į tai, Centras 2019-01-11 prašymo nenagrinėjo iš esmės, t. y., nesuteikė Pareiškėjui prašomos informacijos, tik 2019-05-20 raštu Nr. 14R-58 informavo jį apie kreipimosi nenagrinėjimo priežastis (pažymos 6.7 punktas). Šiame kontekste atkreiptinas Centro dėmesys, jog, vadovaujantis pirmiau minėtomis Taisyklių 31 punkto nuostatomis, Centras turėjo pareigą per 5 darbo dienas nuo 2019-01-11 prašymo gavimo dienos (2019-04-18) kreiptis į Pareiškėją, siūlant ištaisyti nustatytus tinkamo atstovavimo įrodymo trūkumus. Nagrinėjamu atveju tai buvo atlikta nesilaikant Taisyklių 31 punkte įtvirtinto termino. Atsižvelgiant į tai, Centrui teiktina rekomendacija.

Taigi, vadovaujantis pirmiau minėtomis Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio 1 dalies, Taisyklių 17 punkte įtvirtintomis

nuostatomis, taip pat atsižvelgiant į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuotą praktiką, pabrėžtina, kad, jeigu dėl dokumentų (informacijos), susijusios su atstovaujamu asmeniu, pateikimo kreipiasi jo atstovas, yra būtinas atstovavimą liudijantis dokumentas. Nagrinėjamu atveju darytina išvada, jog Pareiškėjui kartu su 2019-01-11 kreipimuisi nepateikus Centrui atstovavimo klientui dokumentų, taip pat kilus abejonių dėl paties atstovavimo fakto ir Pareiškėjo kreipimosi metu Centrui galimai nedisponuojant Pareiškėjo prašoma informacija, Seimo kontrolieriaus įsitikinimu, Centras pagrįstai nenagrinėjo 2019-01-11 prašymo iš esmės (nesuteikė Pareiškėjui prašomos informacijos).

Iš tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktos informacijos (dokumentų) taip pat nustatyta, kad Pareiškėjas, susipažinęs su Centro 2019-05-20 atsakymu Nr. 14R-58, 2019-05-22 el. paštu (el. p. kontora@genocid.lt) išsiuntė atstovavimo sutartį (pažymos 4.2 punktas). Tyrimo metu Seimo kontrolieriui pateiktuose paaiškinimuose Centras nurodė, kad „[...] siųstos atstovavimo sutarties nei gegužės 22, nei vėliau Centras negavo“ ir kad „[...] tokio elektroninio laiško Centras ir negalėjo gauti, nes pašto adreso kontora@genocid.lt, kuriuo laišką siuntė [Pareiškėjas], Centras neturi“, „Centro elektroninio pašto adresas, nurodytas Centro tinklapyje, yra centras@genocid.lt“ (pažymos 6.5 punktas). Seimo kontrolierius akcentuoja, kad, vadovaujantis Taisyklių 21 punkte įtvirtintomis nuostatomis, asmuo, prašymą ar skundą teikiantis institucijai elektroniniu paštu, turi jį išsiųsti oficialiu institucijos elektroninio pašto adresu, nurodytu institucijos interneto svetainės pradžios tinklalapyje. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Centrui negavus pirmiau minėto Pareiškėjo 2019-05-22 kreipimosi su priedu (atstovavimo sutartimi), Centras negalėjo (neturėjo pareigos) pateikti Pareiškėjui jo 2019-01-11 kreipimesi prašomos informacijos. Pareiškėjas, norėdamas gauti šią informaciją, turėtų kreiptis į Centrą oficialiu šios institucijos korespondencijos adresu (arba atvykti į vietą) ir pateikti prašymą, atitinkantį Teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje, Taisyklių 17 punkte įtvirtintus reikalavimus.

11. Apibendrinant, konstatuotina, kad Pareiškėjo skundas dėl Centro pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2019-01-11 prašymo „Dėl informacijos pateikimo“ nagrinėjimu ir atsakymo (ne)teikimu, atmestinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

advokato Roko Rudzinsko skundą dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su 2019-01-11 prašymo „Dėl informacijos pateikimo“ nagrinėjimu, atmesti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius **Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro direktorei** rekomenduoja:

imtis priemonių, kad ateityje, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui gavus atstovo prašymą (skundą), neatitinkantį Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 17 punkte įtvirtintų reikalavimų, kreipiantis į atstovą dėl tinkamo atstovavimo įrodymo trūkumų pašalinimo, būtų laikomasi Prašymų

ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių 31 punkte reglamentuojamo 5 darbo dienų termino.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**.

Seimo kontrolierius Augustinas Normantas